

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini pokreće sveobuhvatni dijalog u cilju borbe protiv rodno-zasnovanog nasilja

SARAJEVO, 29. avgust 2023. godine – Duboko saosjećajući sa porodicama žrtava nedavnih tragičnih događaja u Gradačcu, Živinicama i Bijeljini, Misija OSCE-a u BiH danas je u Sarajevu održala sastanak sa predsjedavajućim Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, ministrima i predstavnicima državnih, entitetskih, Brčko distrikta BiH i kantonalnih vlasti, predsjednikom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, ministarstvima pravde i unutrašnjih poslova, kao i predstavnicima institucija za rodnu ravnopravnost, u cilju urgentnog rješavanja problema rodno-zasnovanog nasilja.

„Kada se dese tragedije poput onih kojima smo svjedočili u Gradačcu, Živinicama i Bijeljini, svi smo užasnuti i suosjećamo sa žrtvama i njihovim porodicama. Takva reakcija je primjerena, riječ je o sasvim normalnoj ljudskoj reakciji, ali nažalost, reakcija nije dovoljna“, izjavio je ambasador Aggeler, šef Misije OSCE-a u BiH. „Mora doći do poduzimanja koraka koji će spriječiti slične događaje u budućnosti. Poduzimanje takvih koraka je moguće. Nasilje u porodici je pošast koja pogađa svaku nacionalnu, vjersku ili jezičku skupinu širom ove zemlje. To je zajednički izazov koji zahtijeva zajedničko djelovanje.“

Susret više od 30 visokih predstavnika i predstavnica vlasti, agencija za provođenje zakona i stručnjaka i stručnjakinja iz oblasti rodne ravnopravnosti poslužio je kao važna platforma za analizu manjkavosti sistema, razumijevanje razloga iz kojih žrtve često ne traže pomoć, i rješavanje alarmantnog problema nedovoljnog prijavljivanja djela ove vrste.

Učesnici i učesnice su se jednoglasno saglasili sa zaključkom da borba protiv nasilja u porodici zahtijeva jednako složen odgovor, koji će biti pažljivo odmjeren, multidisciplinaran i istrajan, odgovor koji će uvažiti rodne specifičnosti, u središte pažnje staviti žrtvu i njene potrebe, te uvažavati prirodu traumatskog iskustva.

U skladu s time, dogovoren je niz zajedničkih obaveza u cilju poduzimanja hitnih, strateških i sistemskih institucionalnih koraka, kako slijedi:

- Misija OSCE-a u BiH (Misija) odaje priznanje nadležnim organima na spremnosti da poduzmu sve potrebne mjere u cilju borbe protiv rodno-zasnovanog nasilja i nasilja u porodici, uključujući tu i mjere jačanja relevantnog zakonskog okvira. U tom smislu, Misija želi istaći koliko je važno da Parlament Federacije (i) unaprijedi odgovarajuće političke i institucionalne odgovore u cilju borbe protiv nasilja u porodici/rodno-zasnovanog nasilja, a naročito (ii) da donese izmjene i dopune Krivičnog zakona u cilju pune primjene Istanbulske konvencije te donese Zakon o zaštiti od nasilja u porodici. Misija je u potpunosti spremna na pružanje pomoći nadležnim institucijama Federacije BiH u tim aktivnostima.
- Prepoznajući već poduzete aktivnosti, Misija odaje priznanje entitetskim ministarstvima unutrašnjih poslova na njihovoj spremnosti na realizaciju edukativnih kurseva na policijskim akademijama koje djeluju u njihovom sastavu, uključujući tu i izvođenje edukativnih aktivnosti kroz uvođenje novih predmeta u program obuke, koji će buduće pripadnike policije osposobiti za brzo i efikasno postupanje u predmetima nasilja u porodici i rodno-zasnovanog nasilja. Posebno želimo pohvaliti posljednje relevantne inicijative ministra unutrašnjih poslova FBiH poduzete u ovom smislu. Misija će nastaviti pružati pomoć entitetskim ministarstvima u ovom procesu.

- Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova prihvataju obavezu da nastave planiranje i realizaciju obaveznih aktivnosti specijalističke obuke za ovlaštena službena lica u sastavu policije, što uključuje i saradnju sa nadležnim ministarstvima pravde u cilju učešća tužilaca aktivnostima obuke, u okolnostima kada je to potrebno. Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova taj proces trebala bi okončati do kraja novembra. Misija OSCE-a u BiH se obavezuje na partnerstvo sa nadležnim institucijama u cilju ispunjenja ove obaveze.
- Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova sa kantonalnim direktorima uprave policije prihvataju obavezu da prisustvuju sastancima nadležnih aktera koje će organizirati Misija i Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, u cilju izrade smjernica za postupanje policijskih službenika u predmetima nasilja u porodici. Ove smjernice treba uskladiti sa Pravilnikom FBiH o načinu provođenja zaštitnih mjera za počinioce nasilja u porodici koje su u nadležnosti policije^[1] te dodatno prilagoditi specifičnostima policijskih struktura svakog kantona. Ovu aktivnost treba pokrenuti do sredine septembra i okončati do kraja 2023. godine.
- U bliskoj koordinaciji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova FBiH, kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova obavezuju se na usklađivanje i pooštavanje važećih kantonalnih zakona i propisa o izdavanju dozvola, posjedovanju i kontroli vatrenog oružja, te uvođenje odredbi kojima će biti regulirano obavezno privremeno oduzimanje vatrenog oružja od počinitelaca / iz domaćinstva po prijavi nasilja u porodici. Postupak donošenja ovih izmjena propisa treba pokrenuti do kraja oktobra 2023. godine. Tamo gdje su takve odredbe već na snazi, nadležni organi obavezuju se da će osigurati efikasniju i usklađeniju primjenu ovih postupaka/instrukcija.
- Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV BiH) prihvata obavezu da osigura efikasnu obuku u cilju unapređenja odgovora sektora pravosuđa na nasilje u porodici, uključujući tu i obuku na temu adekvatne primjene važećih zakonskih odredbi. Misija se obavezuje da pruži podršku VSTV-u BiH u tom procesu.

Misija OSCE-a u BiH će organizovati pregledni sastanak do kraja novembra 2023. godine, u cilju analize ostvarenog napretka u realizaciji prihvaćenih obaveza koje imaju za cilj prevenciju slučajeva rodno-zasnovanog nasilja i pružanje adekvatne podrške žrtvama.

^[1] *FBiH Pravilnik o načinu provođenja zaštitnih mjera za počinioce nasilja u porodici koje su u nadležnosti policije)*